

N:o 16.

Ank. till Riksd. Kansli den 11 Febr. 1884, kl. 3 e. m.

Lag-Utskottets Utlåtande, i anledning af väckta motioner om ändrad lydelse af § 23 i förordningen om kyrkostämma, samt kyrkoråd och skolråd den 21 Mars 1862.

Lag-Utskottet afgifver härmed utlåtande öfver två från Andra Kammaren till Utskottet hänvisade motioner om ändring i § 23 af förordningen om kyrkostämma, samt kyrkoråd och skolråd den 21 Mars 1862, sådant nämnda lagrum lyder i Kongl. kungörelsen den 30 Oktober 1868 (N:o 8 och 38).

Uti den förre af dessa motioner anför Herr *Folke Andersson*:

»I Kongl. Maj:ts nådiga förordning om kyrkostämma samt kyrkoråd och skolråd af 21 Mars 1862 § 23 stadgas: »Ledamöterna i kyrko- och skolråden väljas för fyra års tid». Denna paragraf synes vara något otydlig och har i följd deraf ofta varit omtvistad samt föranlett rättegångar och obehag. Om någon ledamot under dessa år blifvit inkompetent, flyttat från kommunen eller dött, så hafva i somliga församlingar fyllnadsval skett för den afgångnes återstående tjenstetid; i andra deremot hafva ledamöterna valts för fyra års tid utan afseende på de föregående valen. Innehafva deremot alla ledamöterna sina platser för den tid de blifvit valda, så skola de alla afgå på en gång, hvilket efter mitt förmenande icke kan ske utan stor skada särskildt för skolan.

Bih. till Riksd. Prot. 1884. 7 Saml. 8 Häft.

»En annan brist synes mig äfven denna författning hafva, i det den ej föreskrifver några val af suppleanter. Det händer att vid ett sammanträde vigtiga ärenden förekomma till afgörande, och en eller flere ledamöter äro förhindrade att vara närvarande, och då inga suppleanter finnas att tillgå, blir följden den, att ett fåtal kan få afgöra frågor till stort men för så väl kyrka som skola. Af dessa skäl anser jag, att denna författning borde bringas i öfverensstämmelse med kommunalförfattningens 30 § om kommunalstyrelse och kommunalnämnd, så att ofvannämnde 23 § finge följande lydelse:

Kyrko- och skolrådsledamöterna väljas för fyra års tid. Hälften af antalet, eller om detta icke är jemnt, det antal, som är närmast under hälften, utträder dock efter lottning vid slutet af andra året, ifrån det denna förordning vunnit tillämpning. Afgår ledamot under den för honom bestämda tjenstgöringstiden, anställes fyllnadsval, och bör den sålunda valde tjenstgöra under den tid, som för den afgångne återstår. Vid samma tillfälle utses jemväl hälften så många suppleanter som de valde ledamöterna, eller, då antalet af dessa icke är jemnt, det antal, som är närmast öfver hälften.»

Den andra, af Herr J. Andersson i Lysvik afgifna, motionen lyder sålunda:

«I förordningen om kommunalstyrelse på landet är stadgadt, att i kommunalnämnd skola utses äfven suppleanter att inträda i ordinarie ledamots ställe i händelse af dennes afgång eller hinder (4 kap. 40 §, 2 mom. och 46 §). Ett dylikt stadgande vore äfven önskligt beträffande skolråd. Fall kunna nemligen inträffa äfven för ledamot i skolrådet, att hinder uppstå för dess närvaro vid skolråds sammanträde. Då dertill kommer den föreskriften i 26 § af kyrkostämmoförordningen, att mer än hälften af skolrådsledamöter måste vara närvarande för att ärende skall kunna handläggas, så kan lätt hända, att ett utlyst sammanträde måste inställas i följd deraf, att närvarande ledamöter äro för få för ärendes behandling i laga ordning. På landsbygden, i synnerhet i vidsträcktare socknar, är vanligt att i skolrådet invälja en ledamot från hvarje skolrote för att äfven kunna uppdraga åt samme ledamot att inom sin rote utöfva den närmaste tillsynen vid skolan. För de mera aflägsset boende ledamöterna i synnerhet kunna därför inträffa så väl natur- som andra hinder för inställelse vid ett och annat skolråds-sammanträde. Att nu nödgas i följd af otillräckligt antal närvarande ledamöter inställa ett dylikt sammanträde är alltid förenadt med besvär och olägenhet, men i synnerhet då ärende är af större vikt och fordrar skyndsam behandling. Då till- och afträdestid vid skolläraresyssla är genom lag bestämd, måste det vara af stor vikt vid upprättande af

förslag, föreläggande af undervisningsprof m. m. att vid utlyst sammanträde dylika ärenden må handläggas för valets hållande och fastställelse inom laga tillträdestid. Äfven kan förekomma, att från vederbörande myndigheter mål remitteras för förklarings afgifvande o. s. v. inom viss tid. I dylika fall kunna ganska svåra olägenheter uppstå, derest ett skolrådssammanträde ej kan komma till stånd i följd af för ringa antal närvarande ledamöter.

Derest behof af suppleanter i skolråd ej allestädes skulle förefinnas, kunde ett stadgande derom ej behöfva innebära en skyldighet utan blott en rättighet. Då en bestämmelse i angifna syfte sålunda ej, som mig synes, kan vålla någon olägenhet, men mångenstädes vara af väsentlig nytta, vågar jag på grund af det anförda vördsamt hemställa,

att Riksdagen ville besluta ett sådant tillägg till 23 § af förordningen om kyrkostämman m. m. att vid val af ledamöter i skolråd äfven må utses suppleanter till ett antal af minst hälften mot de ordinarie ledamöterna.“

Hvad nu först angår den enligt Herr Folke Anderssons mening bristande bestämdheten uti kyrkostämmoförordningens uttryckssätt beträffande den tid, för hvilken ledamot i kyrko- och skolråd skall väljas, så finner Utskottet stadgandet härom i § 23 af förordningen: “Ledamöterna i kyrko- och skolråden väljas för fyra års tid“, innebära, att, när ledamot af kyrko- eller skolråd afgår innan hans tjenstgöringstid är ute, samt till följd deraf nytt val anställes, detta skall afse icke återstoden af nämnda tid, utan de nästpåföljande fyra åren. Der en sådan tolkning af författningen vunnit en något längre tids tillämpning, torde det icke ofta, om någonsin, inträffa, att, såsom motionären anmärker kunde blifva fallet, alla ledamöterna afginge på en gång, hvar igenom naturligen vederbörlig kontinuitet i ärendenas handläggning skulle gå förlorad.

Hvad åter beträffar de af båda motionärerna andragna olägenheter, som härflöte af gällande lagstiftning, men skulle förekommas genom val af suppleanter, för ledamöterna i kyrko- och skolråd, enligt Herr Folke Anderssons förslag, samt i skolråd ensamt enligt Herr J. Anderssons i Lysvik motion, så synas dessa kunna i ganska betydlig mån undvikas på annan väg och utan de svårigheter, som skulle uppstå genom anlitande af suppleantval.

Förordningen lemnar maximiantalet ledamöter i kyrko- och skolråd alldeles i vederbörande församlings fria skön och fordrar för ärendes giltiga handläggning endast närvaro af det antal, som är närmast öfver hälften. Utskottet är öfvertygadt, att, om de församlingar, inom hvilka för närvarande svårighet möter att få kyrko- och skolråd beslutmässige vid sammanträden, ökade antalet ledamöter uti dessa råd, svårigheten skulle högst betydligt minskas. Införandet af suppleanter skulle återigen antagligen åstadkomma ny tveksamhet och nya olägenheter i afseende å ordningen för dessas inkallande m. m.

Utskottet anser sålunda de af motionärerna anmärkta olägenheter kunna och böra afhjelpas på annat sätt än det af dem föreslagna, och får på grund af det anförda hemställa,

1) att Herr Folke Anderssons motion, i hvad den afser ändring i gällande bestämmelse om den tid, för hvilken ledamöter i kyrkoråd och skolråd skola väljas, icke må af Riksdagen bifallas;

2) att Herrar Folke Anderssons samt J. Anderssons förslag, att saknad bestämmelse måtte meddelas om utseende af suppleanter för ledamöter, enligt Herr Folke Anderssons förslag så i kyrko- som skolråd, men, enligt Herr J. Anderssons, endast i skolråd, icke må vinna Riksdagens bifall.

Stockholm den 11 Februari 1884.

På Lag-Utskottets vägnar:

AXEL BERGSTRÖM.

Reservation:

af Herr *Folke Andersson*.

Herr *Thomasson* har begärt få här antecknadt, att han icke deltagit i ärendets behandling inom Utskottet.